

Nový rozpočet von der Leyenové je obrovským uchvácením moci z Bruselu

 infokurýr.cz/n/2024/10/08/novy-rozpocet-von-der-leyenove-je-obrovskym-uchvacenim-moci-z-bruselu

kurýr

8. října 2024

Poslední převzetí moci von der Leyenovou povede k větší centralizaci rozpočtu EU

Polák Piotr Serafin pravděpodobně převezme funkci komisaře EU pro rozpočet 1. prosince, ale předseda Evropské komise již organizuje svůj nejdůležitější úkol: návrh rozpočtu EU na roky 2028-34. Dokument, který viděla polská média Rzeczpospolita, ukazuje, že Němka Ursula von der Leyenová chce rozložit regionální politiku v celé EU, což bude mít hluboký dopad na Polsko.

Peníze, které v současnosti dostávají regiony a které z velké části spravují (dvě třetiny strukturálních fondů EU), by místo toho dostaly vlády členských zemí. Tyto vlády by si ji pak rozdělily, jak by uznaly za vhodné, což by umožnilo větší centralizaci a kontrolu, což by byl krok, který by lépe vyhovoval Bruselu, který chce rozšířit svou kontrolu prostřednictvím přístupu shora dolů.

Místo 530 aktuálně fungujících programů (včetně 398 týkajících se politiky soudržnosti) navrhuje Ursula von der Leyen 27 národních operačních programů. Každý takový program bude zahrnovat všechny výdaje, které dosud tvořily politiku soudržnosti a zemědělskou politiku, včetně dotací pro zemědělce. Programy budou rozděleny do sektorů, např. doprava, energetika, zemědělství nebo vnitřní záležitosti a migrace – vše pod heslem zjednodušení. Druhý slogan, který von der Leyen opakuje, je „flexibilita“. Chce zavést princip „ročního přezkumu“ víceletého rozpočtu, který podle ní zvýší flexibilitu. Peníze přidělené na jednu oblast by proto mohly být v případě potřeby přesunuty na jiný účel.

Odborníci, kteří neoficiálně hovořili s Rzeczpospolitou, nepochybují o tom, že tento návrh znamená odstranění regionální politiky, což se von der Leyenové zjevně nelíbí, což je větší kontrola pro venkovské oblasti nad tím, jak se vynakládají finanční prostředky, přičemž tyto venkovské oblasti jsou často konzervativnější.

Konec regionální politiky EU

Proč je to nebezpečné? V takovém scénáři by liberální elita v Bruselu mohla vyhrát pokaždé. Za prvé, když je ústřední vláda jiné politické barvy než místní vláda, může být rozdělování fondů EU prvkem odměňování jejích stranických spojenců.

Představme si situaci, kdy se polské Právo a spravedlnost (PiS) vrátí k moci a nepřevede peníze do vojvodství nebo měst spravovaných PO. V takovém scénáři by však Brusel mohl otočit a snížit financování Polsku, pokud nebude s politikou PiS souhlasit. V případě, že levicově-liberální vláda takové akce provede, mohla by se jednoduše podívat jiným směrem a umožnit, aby finanční prostředky nadále proudily.

Von der Leyen také chce, aby vyplácení peněz bylo podmíněno reformami na centrální úrovni, i když regiony nemají s nedostatkem reformy nic společného. Konečně, přesun kompetencí na centrální úroveň znamená, že mnoho regionů nebude mít koherentní investiční programy.

EU po desetiletí buduje regionální politiku založenou na principu konvergence neboli zvyšování úrovně rozvoje chudších oblastí. Měla vypracovanou metodiku, nástroje pro vyjednávání programů s vládami a kraji a kritéria pro udělování peněz. Cílem takové politiky bylo také přiblížit EU jejím občanům: místní orgány byly zapojeny do sepisování operačních programů a efekty peněz EU byly viditelné na místě.

Nyní von der Leyen navrhuje hodit tuto politiku do koše a zavést transakční metodu: vláda provádí reformy a na oplátku dostává peníze a rozděluje je mezi sektory.

Revoluce Ursuly von der Leyenové je pro Polsko problémem. Místní úřady se obávají centralizace

„Naléhavě potřebujeme nové investice a řešení, potažmo finanční prostředky dostupné rychle, snadno a flexibilně na úrovních, kde se vyskytují, tedy na úrovni obcí a krajů, v rozsahu přizpůsobeném jejich potřebám,“ uvedla Hanna Zdanowska, starostka hl. Łódź, člen Evropského výboru regionů, během rozhovoru pro Rzeczpospolita.

„Centralizace nebo znárodnění kohezní politiky v době probíhající globální politické krize se může stát velmi nebezpečnou pastí,“ dodala.

Mnohým zemím EU se taková reforma může líbit.

„Líbí se nám to,“ řekl listu Rzeczpospolita diplomat z jedné ze zemí, které jsou čistými přispěvateli. To podle něj omezuje působnost Serafinu.

„Je velmi kompetentní, ale bude se muset pohybovat v mezích stanovených von der Leyenovou,“ dodává.

Přísná kontrola nad polským komisařem Piotrem Serafinem

Nový plán německé předsedkyně komise EU dává přímý dohled nad návrhem rozpočtu jí a generálnímu tajemníkovi Evropské komise, který je úředníkem zcela závislým na von der Leyenové. Zkrátka nový návrh rozpočtu by její moc nesmírně zvýšil.

Dokument počítá s vytvořením řídicího výboru, ve kterém budou kromě Serafinu zmíněni dva lidé.

Von der Leyenův plán jistě neosloví několik členských zemí se silným regionálním hlasem, jako je Polsko, Německo, Rumunsko nebo Belgie. Určitě to bude také zpochybnit řada europoslanců, kteří

mohou od kandidátů na komisaře (včetně Itala Raffaele Fitta, odpovědného za politiku soudržnosti) požadovat závazky již v listopadu.

INFOKURÝR

Tags: Brusel Finance Rozpočet Ursula von der Leyenová